

CHARTA A POESIE

Před deseti lety byla napsána básnická sbírka "Pozdvihování slov" inspirovaná vznikem Charty 77 i pogumem, který byl pro ní a jejím signatářům vyvolán. Sbírkou stačil tehdy ještě přečíst Jaroslav Seifert a o něco později byla vydána v nakladatelství Index. Její autor Jan Čech rozdělil sbírku do tří oddílů. "Noc vypojených telefonů" je symbolem dnů, kdyby byly zahájeny útoky zběsilců a kdy se lidé seznamovali s prvním humanistickým poslestvím Charty. Druhý díl "Věk Popele" charakterizuje dobu totalitní a nelidské diktatury obecně a v závěru této básnické sbírky nazvané "V Hořinách Volnosti" čteme verše protestů i naděje. /Nadčasové jsou tu například básně "Rekviem za Jana Patočku" nebo "Nikdy" a jiné/.

V doslovu ke knížce se tedy psalo: "Hlavní přízvuk celé sbírky nalezneme v její tragičnosti, nikoliv v beznaději, nikoliv zmaru, ale v tragickém vidění světa i života, v konfliktu mezi světlem a tmou podepíranou otroctvím... Připadá, jako by tato knížka byla psána pro budoucnost, ač je tak bytostně dnešní, tak zrozená svým časem. Pro budoucnost, neboť ve vlasti jejího jazyka nebude vydána, dokud ji budou ovládat nepřátelé svobody a poesie. Dočítáme poslední verše sbírky, ale zavíráme ji s jistotou, že tato budoucnost začala již dnes."

Jak se ukazuje, nebylo to jen planá slova. Kdo by se před léty odvážil odhadovat, že se bude svět i situace v sovětském táboře přece jen vyvíjet v jiné, podstatně odlišné atmosféře a ve změněné společenské situaci, i když jsme teprve na začátku změn? A přece...

IGNOTUS

DALEKO OD MOSKVY

Dřív dávali na prapor:
Sovětský svaz je náš vzor.
Teď se nové heslo skví:
- Daleko od Moskvy.
SEVERUS

PRÍZNAK

Zas bude líp.
Toť poznatek je starý:
Z Macourka Karla
dneska je opět - Harry.
SEVERUS

JUBILEA A BĚDOVÁNÍ ČESKÝCH LESŮ

Letitá Říjnová revoluce bude letos slavit už své sedmdesátiny, jak se zdá i ve znamení demontáže některých svých základních omylů a "vymožeností", jež pomohli vytvořit i její děti a žáci "zvláštního ražení". I přispěchali manželé K. a M. Blahynkovi - konzolidovaný vědec B. už svými silami nestačí na přiděl zakázek - a sestavili pro Čs. spisovatele sborník "Dobrá zvěst". Uvedou v něm reportáže českých spisovatelů rozplývající se od doby Fučíkových barvotisků nad "zemí blízko pólu".

Toto kdysi spisovatelské nakladatelství má na krku i další jubileum. Jeho ředitel Pilař, který si tu nedávno vydal i svou nikdy netištěnou prvotinu z třicátých let, dožívá se rovněž jako jeho revoluce sedmdesátí let, a tak si ke svým narozeninám přirozeně vydává soubor. Je to souhrn čtyř sbírek ze šedesátých a sedmdesátých let s mnoha konzolidačními verši "z let krize". Sestavili mu je a doprovodili slávobrenou - kdo jiný než tandem manželů Blahynkových.

Nelení ani o něco mladší Ivan Skála sídlící v tomtéž nakladatelském domě jako předseda Svazu spisovatelů. Tento kontinuální stalinista dovrší v roce 1987 pětadesátí let. S ilustracemi A. Paderlíka mu vyjde výbor z milostné lyriky; nebude mít z toho manželské nashody, jeho verše zůstávaly i v této oblasti vždy v linii stranicky schválené erotiky.

K sedmdesátníkům se letos v lednu přiřadil i František Buriánek. Proslavil se zejména dogmatickými literárními příručkami v padesátých letech sepsaných pro školní potřeby a velkými přehodnocovateli Nečáskem a Petrmichlem a zasloužil se o boj proti všem možným formalismům inspirovaným Stollem a zvláště o likvidaci "arnenovákovštiny" v literární historii. Tento duch provinění, ba zcela okresní provenience vyhrožuje českému čtenáři, že mu v roce 1987 vyjdou knihy "Kritik F.X. Šaldy" a spisovatelské profily "Setkání".

K nedávným šedesátníkům Miloše Macourka, autora televizních a filmových veselohor dietlovského rozměru, debutujícího kdysi docela slušnými verši, i když nahlížely přes rameno J. Právertovi, vychází sbírka "Rodinné album". Autor tu jen prohloubil slabou stránku své tvorby, totiž kopírování francouzského vzoru.

Pokládal však za nutné zařadit sem velmi neústrojně i hrubý a neomalený i básnický slabý útok proti prezidentovi Reagohovi, jenž nedávno otiskl v literární příloze Tvorby ovládané mladými kolaboranty. Podle reklamy v časopise "O knihách a autorech" to prý je "brilantní ukázka protiválečné poezie nazvané "Popis garden party" uspořádané prezidentem na počest jeho bývalých kolegů ze stříbrného plátna." /Kdyby takové setkání zorganizoval vedoucí činitel na druhé straně světa a sezval na ně své někdejší spolupracovníky z tajných služeb, byl by Macourek zřejmě celý bez sebe/.

Snaží se i mladší koryfeje, dnes zasloužilí, zítra národní - Černík, Čejka, Šimon, Sýs, Peterka. Kromě jejich vybraných spisů v Mladé frontě uchystala nyní trojice Sýse, Šimona a Peterky "dárkovou kazetu" Klubu přátel poezie. Šimon charakterizoval v předběžné nakladatelské propagandě tři sbírky, které tu vyjdou v bohaté ilustrované úpravě, jako "nejlepší knížky v tvorbě každého z nás..."

Také nebožtíci vstávají z hrobu k svým výročím. Čs. spisovatel připravil pro čtenáře lahůdku k 40. výročí smrti St.K. Neumanna - dvojsvazkový výbor z jeho díla nazvaný "Konfese a konfrontace". Pořadatelé tohoto monstrozního a mohutného dvojsvazku - Chlívková a Holý z líně H. Mrzalové - již několika časopiseckými příspěvky prokázali, na které straně stojí, když znovu nedávno obhajovali zaniklé neumannovské - štollovské koncepce. Nový - kolikátý už? - výbor prý má ozřejmit "významnou roli ve vývoji českého moderního umění." Neumann prý stál "vždy v centru kulturního dění uznáván a ctěn svými vrstevníky".

Takové charakteristiky jsou pochopitelně přehnané. Žádné umělé kampaně, oslavné doslovy ani nové výbory rozvíjející jen staré lži nedokáží vykresat z tohoto neumannovského suchého troudu jiskry poezie. A myšlenskový odkaz St.K. Neumanna? Kromě několika vyjimečných postojů a děl z počátku jeho literárně-politické činnosti nic než doklad laciného vzruchu a truchlivého úpadku osobnosti zcela stranicky dogmatické, nepůvodní, až k té zavlité a otrocky umíněné věrnosti stalinismu. ↗

SEVERUS

SCHODY SE MYJÍ SHORA

Schody třeba mýt shora -

všude se po tom volá.

V Praze však chtějí schody mýt

neopak - jenom zdola.

SEVERUS

D'ORSAY - TĚŠNOV ?

Uprostřed Paříže postavili k Světové výstavě v roce 1900 nádraží D'Orsay. Dávno už dosloužilo, pořádaly se tu výstavy, přehlídky, aukce a od 8. prosince 1986 slouží po renovaci jako muzeum moderního umění z let 1848 až 1914. Projekt italského architekta G. Aulentiho dokonale využil i nezvyklých prostorů, hal, nástupiště i tunelu a vzniklo z toho další pozuhodné centrum moderního malířství, plastik a užitého umění.

V Praze jsme měli jednu z nejstarších historických nádražních budov na Těšnově. Byla postavena v šedesátých letech minulého století a podle názorů doborníků patřila k významným architektonickým památkám Prahy. Dlouho, příliš dlouho se uvažovalo, co s ní. Mělo tu být železniční muzeum, společenský dům vysokoškolská a menza, obchodní středisko... Až nakonec osobně rozhodl pražský diktátor, tajemník KSČ Kapek. Jednu sobotu bylo muzeum vyhozeno do vzduchu, okamžitě se tam sjely buldozery a nákladní auta a do pondělka bylo rumiště vyklizeno a vyraďováno. Vznikl tam nautěšený holý prostor, Kapkova plán, bez užitku a ohavná navíc.

V Paříži muzeum D'Orsay sloužící kráse, umění a lidem, V Praze další truchlivá planina pro nic na nic.

IGNOTUS

Pošumavské lesy bědují a volají o pomoc. Neničí je jenom nesmyslné exhalace stejně nesmyslných pohraničních továren, ale i papírny rozmělnující jejich mohutná těla stromů na tuny a hektolitry papíru a celulózy. Na papír sloužící zbytečným a hloupým knihám i jejich plytkým myšlenkám.